

KAROLINA MAJTAS

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

ROZWAGA CZY EGOIZM? OGÓLNOPOLSKI PROTEST ROLNIKÓW NA ŁAMACH „RZECZPOSPOLITEJ” I „GAZETY WYBORCZEJ”

Słowa kluczowe: strajk rolników; polskie dzienniki opinii; analiza zawartości

1. Wprowadzenie. 2. Metodologia badań. 3. Wyniki analizy prasoznawczej. 4. Wnioski

1. WPROWADZENIE

W przestrzeni polskiej i europejskiej polityki rozpoczynający się 2024 r. naznaczony jest serią strajków i protestów rolników wobec planów i decyzji Unii Europejskiej. Buntujący się przyczynę swojego zachowania podają głównie dwa obszary: kwestię handlu między Ukrainą a Unią Europejską oraz obostrzenia wynikające z nowego Zielonego Ładu¹. Zielony Ład jest zestawem inicjatyw, mających na celu przeprowadzenie Unii Europejskiej w kierunku ekologicznej transformacji, aby do 2050 r. osiągnąć neutralność klimatyczną. W ramach nowych przepisów Komisja Europejska chce wprowadzić nowe przepisy, które wywołały sprzeciw rolników. Wśród głównych postulatów Zielonego Ładu największe kontrowersje powoduje ugorowanie 4% ziemi, zmniejszenie do 2030 r. użycia chemicznych pestycydów o co najmniej 50% do 2030 r., a także zmniejszenie stosowania nawozów sztucznych. Rolnicy jako argument podają, że powyższe nowe przepisy uniemożliwią utrzymanie produkcji na dotychczasowym poziomie, co zagraża bezpieczeństwu żywnościowemu Europy, a także zwiększeniu importu produktów z krajów spoza Wspólnoty, w tym Ukrainy². Wojna w Ukrainie przyczyniła się do powstania drugiego postulatu rolników.

¹ R. Kędziński, *Rolnicy na ulicach. Nie zgodzą się na „absurdalne żądania UE”*, <https://www.money.pl/gospodarka/zaplona-opony-polscy-rolnicy-mowia-ze-nie-zgodza-sie-na-absurdalne-zadania-ue-6993482746448416a.html> (dostęp: 2.03.2024).

² G. Kowalczyk, *Co tak naprawdę jest w Zielonym Ładzie dla rolnictwa? Pięć powodów, przez które rolnicy blokują drogi*, <https://businessinsider.com.pl/gospodarka/co-zapisano-w-zielonym-ladzie-dla-rolnictwa-piec-powodow-protestu-rolnikow/10hbszk> (dostęp: 2.03.2024).

Oczekują zablokowania przyjmowania towarów od sąsiada. Polska jako duży eksporter zboża nie potrzebuje go na własne potrzeby. Regularny napływ pszenicy, żyta, kukurydzy i soi stanowi zagrożenie cen produktów polskiej produkcji. Nowe unijne regulacje nie obejmują wschodnich krajów, co powoduje niekonkurencyjność polskich płodów rolnych i straty finansowe rolników³.

2. METODOLOGIA BADAŃ

Analizą zawartości zastały objęte dwa najbardziej opiniotwórcze polskie dzienniki prasowe: „Rzeczpospolita” oraz „Gazeta Wyborcza”⁴. Poruszają one tematy związane z problematyką protestów. Zajmują się przedmiotem polityki krajowej i międzynarodowej, ekonomii, sprawami społecznymi oraz sytuacją lokalną. Wybrane gazety reprezentują odmienne światopoglądy: konserwatywno-liberalny⁵ i liberalno-lewicowy⁶. Celem badań jest zobrazowanie wizerunku protestujących, rządzących oraz przepisów Unii Europejskiej w dziennikach opinii, w zależności od ich światopoglądu. Poszukamy odpowiedzi na pytania badawcze:

- Kto ma możliwość wypowiedzi na łamach gazet?
- Kogo popierają badane dzienniki?
- Jak są nastawione do protestujących, rządu oraz przepisów Zielonego Ładu?
- Czy przedstawiają ekonomiczne, geopolityczne i ekologiczne aspekty przepisów?

Autorka stworzyła następującą hipotezę badawczą: Polskie dzienniki opinii, niezależnie od swojej linii światopoglądowej popierają postulaty protestujących. Ich wizerunek jest pozytywny, przedstawiani są jako osoby walczące w słusznej sprawie. Przeciwnieństwem jest obraz rządzących i nowych przepisów Unii Europejskiej. Jest on neutralny bądź negatywny.

Protesty rozpoczęły się 9 lutego 2024 r.. W chwili powstawania artykułu nie są zakończone. Autorka w badaniu jako datę graniczną przyjęła 27 lutego 2024 r., dzień ogólnopolskiego protestu w Warszawie, będącego początkiem do rozpoczęcia ponownych rozmów rządzących z demonstrującymi. Materiał badawczy stanowiły teksty prasowe, które zawierały w tytule lub treści następujące słowa: „rolnik”, „rolnicy”, „blokada”, „protest”, „protest rolników”, „Zielony Ład”. Powyższe kryteria spełniły 153 artykuły z „Gazety Wyborczej” oraz 73 z „Rzeczpospolitej”. Wybrano spośród tekstów po 25 artykułów z każdej gazety metodą losowania.

³ J. Lachert, *Ukraińskie zboże stało się unijną kością niezgody. Polska jest na straconej pozycji?*, <https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/ukrainskie-zboze-stalo-sie-unijna-koscia-niezgody-polska-jest-na-straconej-pozycji,806678.html> (dostęp 2.03.2024).

⁴ W dalszej części tekstu będą oznaczane skrótami: Rzeczpospolita – Rz, Gazeta Wyborcza – GW.

⁵ Gremi Media, *Co oferujemy?*, <https://gremimedia.pl/o-nas.html> (dostęp 2.03.2024).

⁶ P. Szpecht, „Gazeta Wyborcza” po 33 latach: *Prasowy Tygrys czy zakurzona kanapa?*, <https://www.wirtualnemediamedia.pl/artykul/urodziny-gazeta-wyborcza-subskrypcja-ceny-promocja-historia-powstania-zalozyciel> (dostęp: 2.03.2024); R. Norström, *Dyspozycyjny wizerunek Rosji jako wroga w nagłośnieniu incydentu w Cieśninie Kerczeńskiej (2018) przez polskie media*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” 2022, nr 31, 40; R. Leśniczak, *Inwazja Rosji na Ukrainę w polskich dziennikach opinii Rzeczpospolita i Gazeta Wyborcza*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2023, nr 4 (256), 44.

Do wyboru posłużono się serwisem internetowym generatorliczb.pl, który wybrał ponumerowane artykuły. Pełną próbę badawczą stanowiło 50 tekstów prasowych.

Ogólnopolski protest rolników 2024 jest nowym tematem. Ze względu na ciągłe trwanie wydarzeń, niemożliwe jest przeprowadzenie przeglądu badań wtórnych. Przedstawiciele nauk społecznych zajmowali się jednak tematyką protestów rolników w ubiegłych latach. Rozważania badaczy doprowadzają do wniosku, że owe protesty były kojarzone pozytywnie. Koncentrowały się wokół idei sprawiedliwości społecznej. Wynikały z negatywnego odbioru funkcjonowania systemu politycznego, społecznego i ekonomicznego. Działalność podczas protestów nadawała podmiotowość rolnikom w relacjach, zwłaszcza z państwem, a realizacja postulatów dawała poczucie sprawiedliwości w Polsce⁷. Społeczność rolników, pomimo zmniejszonej aktywności w ramach społeczeństwa obywatelskiego, docenia taką formę obrony swoich interesów przez samoorganizowanie się⁸. Badania również wykazują, że rolnicy przejmują się stanem klimatu i obawiają się skutków zmian pogodowych, jednak rolnicy większe znaczenie przywiązują do negatywnych zmian klimatycznych w odniesieniu do sytuacji ekonomicznej gospodarstwa niż środowiska⁹, co jest istotne w kontekście badania podejścia do Zielonego Ładu.

Wykorzystany do analizy klucz kategoryzacyjny składał się z czterech kategorii:

1. Badana cecha: stosunek do protestujących

Definicja cechy: odniesienie autora tekstu do zachowania i postulatów protestujących podczas protestu w lutym 2024 r.

Kategorie:

Negatywny – autor tekstu zajmuje stanowisko wyrażające brak poparcia za zachowania lub postulatów protestujących. Uznaje ich działania za niesłuszne lub ich cel jest zdobywany za pomocą nieodpowiednich praktyk, takich jak: wandalizm, marnotrawstwo żywności. Podkreśla panujący na protestach chaos, który nie jest możliwy według niego do uzasadnienia.

Pozytywny – autor tekstu zajmuje stanowisko wyrażające poparcie zachowania i postulatów protestujących. Uznaje ich działania za słuszne lub podkreśla dobre praktyki, takie jak: wzajemna pomoc, współczucie innym rolnikom, życzliwość względem współprotestujących.

Neutralny – autor tekstu nie wyraża stanowiska wobec protestujących, unika słów nacechowanych zarówno pozytywnie, jak i negatywnie.

⁷ K. Gorlach, G. Foryś, *Ruchy Społeczne jako instrument walki o sprawiedliwość społeczną. Kilka refleksji na przykładzie protestów (nie tylko) polskich rolników*, „Wieś i Rolnictwo”, 2023, nr 198, 55–71.

⁸ K. Gorlach, G. Foryś, *Mobilizacja polityczna poza metropolią: aktywność protestacyjna rolników polskich w: W metropolii i poza metropolią: Społeczny potencjał odrodzenia i rozwoju społeczności lokalnych. Księga Jubileuszowa Profesora Pawła Starosty*, red. A. Michalska-Żyła, K. Zajda, Łódź 2023, 229–237.

⁹ A. Syp, A. Żukiewicz, *Zmiany klimatu w ocenie rolników*, Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, 2017, z. 5, 197–203.

2. Stosunek do polityków

Definicja cechy: Odniesienie autora do zachowania, zrozumienia społeczności rolników i postulatów protestujących. Używa słów nacechowanych pozytywnie lub negatywnie w odniesieniu do traktowania przez polityków rolników, rządów innych państw, a także władz Unii Europejskiej.

Kategorie:

Negatywny – autor tekstu zajmuje stanowisko podważające kompetencje polskich polityków, podkreśla nieumiejętność zarządzania kryzysem lub błędne działania z przeszłości, które doprowadziły do obecnego protestu.

Pozytywny – autor tekstu zajmuje stanowisko pozytywnie określające zachowanie polityków. Tekstem zwraca uwagę na ich pracę, poszukiwanie zadowalających wszystkie strony rozwiązań lub zainteresowanie sytuacją protestujących.

Neutralny – autor tekstu nie wyraża stanowiska wobec polityków, unika słów nacechowanych zarówno pozytywnie, jak i negatywnie.

3. Stosunek do nowych przepisów: Negatywny, pozytywny, neutralny

Definicja cechy: odniesienie autora tekstu do przepisów Unii Europejskiej – Europejskiego Zielonego Ładu oraz zwiększonego podatku produktów rolnych z Ukrainy do Polski

Kategorie:

Pozytywny – autor tekstu zajmuje stanowisko popierające politykę Unii Europejskiej. Ocenia Zielony Ład jako dobrą szansę na zmianę klimatu w kierunku zera emisji gazów cieplarnianych i lepszego gospodarowania polityką rolną. Popiera import zboża z Ukrainy do Polski.

Negatywny – autor tekstu zajmuje stanowisko przeciwne wobec polityki klimatycznej Unii Europejskiej i Zielonego Ładu lub uznaje nowe przepisy za zagrażające polskiemu rolnictwu. Nie popiera importu zboża z Ukrainy do Polski.

Neutralny – autor tekstu nie wyraża stanowiska wobec polityki Unii Europejskiej i importu produktów rolnych z Ukrainy do Polski, unika słów nacechowanych zarówno pozytywnie, jak i negatywnie.

4. Wypowiedzi i cytaty stron konfliktu: strona protestująca, strona polityczna, osoby postronne, brak wypowiedzi

Definicja cechy: sprawdzenie kto jest cytowany w artykule lub która strona konfliktu mogła zabrać głos w tekście dziennika.

Strona protestująca – autor tekstu wplata wypowiedzi protestujących: rolników, myśliwych, górników, przewodniczących komitetów, Krajowej Rady Izb Rolniczych.

Strona polityczna – autor tekstu dodaje wypowiedzi Rządu, polityków opozycji, Unii Europejskiej lub rządów innych krajów np. Ukrainy.

Osoby postronne – autor tekstu posługuje się wypowiedziami pracowników Caritasu, PKP, ZTM, Policji, GDDKiA oraz innych organów niez zaangażowanych w konflikt.

Brak wypowiedzi – tekst jest analizą, informacją lub felietonem niezawierającym żadnej wypowiedzi. Całość tekstu stanowi monolog jego autora.

3. WYNIKI ANALIZY PRASOZNAWCZEJ

Tabele 1–3 ukazują liczbę tekstów prasowych przyporządkowanych do poszczególnych kategorii w badanych cechach: Stosunek do protestujących, Stosunek do polityków, Stosunek do nowych przepisów. Tabela 4. przedstawia Liczbę rodzajów wypowiedzi w każdym przeanalizowanym artykule. W tej kategorii artykuł mógł być policzony kilka razy, jeżeli jest w nim kilka rodzajów wypowiedzi.

Tabela 1. Badana cecha: Stosunek do protestujących

Tytuł prasowy/Kategoria	Rz	GW
Pozytywny	12 (48%)	9 (36%)
Negatywny	5 (20%)	6 (24%)
Neutralny	8 (32%)	10 (40%)

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2. Badana cecha: Stosunek do polityków

Tytuł prasowy/Kategoria	Rz	GW
Pozytywny	6 (24%)	6 (24%)
Negatywny	10 (40%)	8 (32%)
Neutralny	9 (36%)	11 (44%)

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 3. Badana cecha: Stosunek do nowych przepisów

Tytuł prasowy/Kategoria	Rz	GW
Pozytywny	1 (4%)	1 (4%)
Negatywny	12 (48%)	16 (64%)
Neutralny	12 (48%)	8 (32%)

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 4. Liczba rodzajów wypowiedzi w każdym przeanalizowanym artykule

Tytuł prasowy/Kategoria	Rz – 28 wypowiedzi	GW – 33 wypowiedzi
Strona protestująca	4 (14,28%)	14 (42,42%)
Strona polityczna	17 (60,71%)	2 (6,06%)
Osoby postronne	4 (14,28%)	14 (42,42%)
Brak wypowiedzi	3 (10,71%)	3 (9,1%)

Źródło: Opracowanie własne.

Wyniki analizy ilościowej dowiodły wysokiego poparcia protestujących w obydwu dziennikach. Pomimo obecnej silnej społecznej polaryzacji światopoglądowej, protesty rolników są legitymizowane w polskiej prasie opinii, a ich postulaty przedstawiane jako zasadne.

„Rzeczpospolita”

Dziennik „Rzeczpospolita” w 80% przedstawiał protestujących w pozytywnym lub neutralnym świetle. Rz pokazuje ich jako osoby życzliwe i pomocne względem siebie, popierane w sondażach przez większość społeczeństwa:

Tuż przed 13.00 protestujący dotarli przed Sejm. Ludzie w tłumie są dla siebie uprzejmi i pomocni. Widać wiele poważnych, zmartwionych twarzy, mało osób szuka awantur, choć jednak ktoś regularnie rzuca w tłum petardy hukowe¹⁰.

„Rzeczpospolita” patrzy na nich ze współczuciem jako na ofiary Rządu Donalda Tuska oraz jego poprzednika – Mateusza Morawieckiego. Przykładem jest poniższy artykuł:

Lider podkarpackiej „Oszukanej wsi” mówił też, że rolnicy są rozczarowani nowym rządem. – My jako rolnicy też głosowaliśmy na pana (Donalda) Tuska, oczekiwaliśmy od niego współpracy merytorycznej. Nie tylko obiecanki. Zawiódł nas. Bo on kiedyś powiedział: ja wam wójta nie wybierałem. A kto nam wybrał premiera, który nas ignoruje? Proszę przyjechać na przejście w Medyce, zobaczyć, jaka jest trudna sytuacja i te napięcia rozładować, żeby nie było większych napięć – apelował¹¹.

Nie są jednak negatywnie nastawieni do prób przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Uważają natomiast, że polska gospodarka nie jest gotowa na tak gwałtowne zmiany. Piotr Zaremba przywołuje słowa Michała Kołodziejczaka, który podsumowuje działania protestujących:

Rolnicy, nie tylko w Polsce, ale w całej Europie, budzą całe społeczeństwo europejskie, i to jest wielka rzecz, którą robią. Rolnicy pierwsi, też w Polsce, już kilka lat temu mówili, że Zielony Ład czy otwarcie granicy z Ukrainą to będzie koniec dla naszego rolnictwa. Mam dokładnie takie samo zdanie. [...] Na to nikt nie jest gotowy, a siła politycznej polaryzacji jeszcze bardziej zniechęca do społecznych eksperymentów. Wieś i rolnictwo, z pewnością potrzebne dzisiejszej Polsce, będą się zmieniały bardzo powoli, co wiąże się z ryzykiem przegranej w konkurencji z zewnętrznymi gospodarkami, tymi spoza Unii¹².

Negatywne głosy dotyczące protestów to analiza zachowania podczas ich trwania. Dziennik zwraca uwagę na głośne puszczanie petard, wysypywanie płodów rolnych z Ukrainy, rozsypywanie gwoździ na granicy czy utrudnianie ruchu ulicznego. „Rzeczpospolita” zwraca uwagę na niepewne stosunki z rządem Ukrainy w czasie buntu rolników:

¹⁰ A. Ptak-Iglewska, *Ruszył protest rolników w Warszawie. Gdzie są pierwsze utrudnienia?*, <https://www.rp.pl/rolnictwo/art39907471-ruszył-protest-rolnikow-w-warszawie-gdzie-sa-pierwsze-utrudnienia> (dostęp: 2.03.2024).

¹¹ ARB, *Protest rolników. Lider „Oszukanej wsi”: Pomogliśmy Ukraińcom a jesteśmy krzywdzeni*, <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art39869801-protest-rolnikow-lider-oszukanej-wsi-pomogliśmy-ukraincom-a-jestesmy-krzywdzeni> (dostęp: 2.03.2023).

¹² P. Zaremba, *Donalda Tuska slalom na wsi. Ile unijnej poprawności, ile gestów wobec rolników*, <https://www.rp.pl/plus-minus/art39847351-donald-tuska-slalom-na-wsi-ile-unijnej-poprawnosci-ile-gestow-wobec-rolnikow> (dostęp: 2.03.2023).

Do sprawy odniósł się wicepremier Ukrainy Ołeksandr Kubrakow. „To czwarty przypadek wandalizmu na polskich stacjach kolejowych. Czwarty przypadek bezkarności i nieodpowiedzialności. Jak długo rząd i polska policja będą pozwalać na ten wandalizm? Po raz kolejny wszystkie te produkty rolne są przewożone w zapieczętowanych wagonach i przewożone tranzytem do innych krajów. Ściśle przestrzegamy prawa. A wy?” – skomentował na Twitterze. [...] Do wydarzeń w Medyce odniósł się ambasador Ukrainy w Polsce Wasyl Zwarycz, którego zdaniem polska policja powinna „stanowczo reagować i ukarać tych”, którzy łamią prawo. Ambasador Ukrainy ocenił, że wysypanie zboża to „brak szacunku do pracy ukraińskich rolników w warunkach rosyjskiej agresji, do siebie i innego człowieka”. „Wstyd i hańba, panowie!” – napisał Wasyl Zwarycz¹³.

Zdecydowanie mniej pochlebnie dziennik wypowiada się na temat polityków. 40% przeanalizowanych tekstów krytykuje władze w kontekście konfliktu z rolnikami. Wśród wyróżnionych negatywnych zachowań znalazł się między innymi Szymon Hołownia, który ponownie nakazał rozstawienie bramek przed Sejmem¹⁴ oraz Rząd Prawa i Sprawiedliwości, obwiniany przez obecnych rządzących za nieuwagę w kierowaniu polityką rolą przez ostatnie 8 lat:

Były szef MSZ uważa, że stosunki polsko-ukraińskie, zaostrzone przez konflikt na granicy, popyły się mniej więcej przed rokiem wskutek błędów poprzedniego rządu. Po społecznym zrywaniu na początku rosyjskiej napaści, kiedy działania Polaków stały się przykładem dla świata, górę wzięły różnice interesów między Warszawą a Kijowem. [...] Błędem był także apel ministra rolnictwa Henryka Kowalczyka, by rolnicy „zachowali spokój” i wstrzymali się z wyprzedawaniem polskiego zboża, bo jego cena wzrośnie, a w tym czasie firmy zapełniły magazyny zbożem z Ukrainy. – To był błąd rządu – ocenił Jacek Czaputowicz, były minister Spraw Zagranicznych w rządzie PiS¹⁵.

Podobnie z pozytywnym przekazem nie spotkały się nowe przepisy unijne oraz utrzymanie umowy o imporcie produktów rolnych z Ukrainy. Zalewie jeden artykuł wypowiada się na ten temat pozytywnie, wskazując na potrzebę pomocy sąsiadowi podczas wojny.¹⁶ W mediach negatywnie na temat regulacji wypowiadają się zarówno protestujący, jak i politycy, między innymi Czesław Siekierski:

Jako minister rolnictwa jasno stwierdziłem, że rolnicy protestują w słusznej sprawie, ich argumenty, postulaty mają rację¹⁷.

Kolejnym przykładem negatywnej wypowiedzi na temat prawa jest wypowiedź Donalda Tuska:

¹³ R. Biskupski, *Ukraińskie zboże znów wysypane na tory. „Jak długo rząd będzie na to pozwalał?”*, <https://www.rp.pl/polityka/art39898071-ukrainskie-zboze-znow-wysypane-na-tory-jak-dlugo-rzad-bedzie-na-to-pozwalal> (dostęp: 2.03.2024).

¹⁴ ADM, *Protest rolników: Bariereki znów pojawiły się przed Sejmem. „Gościnnie pan Hołownia”*, <https://www.rp.pl/polityka/art39906951-protest-rolnikow-barierki-znow-pojawily-sie-przed-sejmem-goscinnie-pan-holownia> (dostęp: 2.03.2024).

¹⁵ AMK, *Czaputowicz: Do pogorszenia relacji z Ukrainą doprowadziły błędy rządu PiS*, <https://www.rp.pl/dyplomacja/art39896891-czaputowicz-do-pogorszenia-relacji-z-ukraina-doprowadzily-bledy-rzadu-pis> (dostęp: 2.03.2024).

¹⁶ Tamże.

¹⁷ ARB, *Minister rolnictwa Czesław Siekierski Malin mrożonych z Ukrainy wjechało tyle, że nie musimy produkować*, <https://www.rp.pl/polityka/art39855371-minister-rolnictwa-czeslaw-siekierski-malin-mrozonych-z-ukrainy-wjechalo-tyle-ze-nie-musimy-produkowac> (dostęp: 2.03.2024).

Od długiego czasu stawialiśmy bardzo jasno sprawę: państwo polskie jest zobowiązane do ochrony interesu, własnego rynku, w tym producentów rolnych. Upprzedziliśmy o zagrożeniu dla rolnictwa, producentów rolnych wynikającego z liberalizacji handlu z Ukrainą¹⁸.

Zaskakujące jest, że pomimo poparcia postulatów rolników, dziennik w większości przedstawia głos ze sceny politycznej (60,71%). Autorka widzi w tym przychylny źródeł artykułów. Większość z nich składa się z depesz polskich lub zagranicznych, wpisów z portali X i Telegram, a także dużą liczbę felietonów i analiz, w których autor sam dochodzi do wniosków lub wysnuwa je na podstawie sondaży wśród czytelników „Rzeczpospolitej”.

„Gazeta Wyborcza”

„Gazeta Wyborcza”, podobnie jak „Rzeczpospolita” pozytywnie wypowiada się na temat protestujących. 76% przeanalizowanych artykułów stanowią treści pozytywnie bądź neutralnie o nich nastawione. Przedstawiają pozytywne nastawienie społeczeństwa oraz zachowywanie apolityczności przez rolników:

Przez rondo, obok miejsca, gdzie zebrali się protestujący rolnicy, przejeżdża tir. Kierowca przez uchylone okno krzyczy: – „Trzymajcie się, chłopy, pogońcie tego rudego”! Rolnicy, którzy akurat stoją obok mnie, dziękują kierowcy za wsparcie, ale też od razu zaznaczają, że nie jest to protest polityczny. – Nie jesteśmy z tej ani z żadnej innej partii – zapewniam¹⁹.

Przypomnijmy. 9 lutego 2024 r. Solidarność Rolników Indywidualnych ogłosiła 30-dniowy strajk generalny, który spotkał się z ogromnym poparciem. Dla rolników problemem opłacalności produkcji rolnej i przetwórczej jest niekontrolowany napływ towarów z Ukrainy po otwarciu granicy Unii Europejskiej z tym krajem²⁰.

Artykuły „Wyborczej” również wskazują na zauważenie problemu przez polityków. Również tych zagranicznych. Przykładem jest artykuł, cytujący słowa Charlesa Michela, szefa Rady Europejskiej:

Odnosząc się do protestów rolników w Polsce przeciw importowi rolnemu z Ukrainy, Michel podkreślił potrzebę ciągłego i bardzo uważnego śledzenia przez Brukselę <efektów ubocznych> pomagania Ukrainie.

– Trzeba uwzględniać interesy rolników polskich, francuskich, irlandzkich równoległe z uwzględnianiem interesu Ukrainy i ukraińskich rolników – podkreśla Michel²¹.

Wśród negatywnych wpisów, podobnie jak w „Rzeczpospolitej”, dominują doniesienia o porywczosci i agresji ze strony protestujących. Przykładowo dziennik podaje incydent z zakonnicą i rolnikami w Medyce:

---

¹⁸ ARB, *Donald Tusk o protestach rolników: Przejścia graniczne z Ukrainą uznajemy za infrastrukturę krytyczną*, <https://www.rp.pl/polityka/art39884901-donald-tusk-o-protestach-rolnikow-nie-mozemy-pozwolic-na-kompromitacje-polski> (dostęp: 2.03.2024).

¹⁹ T. Matusiak, *„Wykończyły mnie koszty”*. *Wielki protest rolników, kilkaset ciągników blokowało wjazd na A2*, <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,30718418,kilkaset-ciagnikow.html> (dostęp: 2.03.2024).

²⁰ M. Mamoń, *We wtorek rolnicy szykują komunikacyjny paraliż Częstochowy. Policja apeluje: Jeśli możesz, zostaw auto w domu*, <https://czestochowa.wyborcza.pl/czestochowa/7,48725,30714794,we-wtorek-rolnicy-szykuja-komunikacyjny-paraliz-czestochowy.html> (dostęp: 2.03.2024).

²¹ T. Bielecki, *Deutsche Welle, Charles Michel: Nie możemy sobie pozwolić na znuzenie Ukrainą*, <https://wyborcza.pl/7,75399,30730139,michel-nie-mozemy-sobie-pozwolic-na-znuzenie-ukraina.html> (dostęp: 2.03.2024).

„Protestujący wyzywali ją, krzyczeli i filmowali. Stosowali też wobec Siostry przemoc – osaczyli ją kołem oraz przekrzykiwali ją. Pomimo prób o nienagrywanie robili to, oraz grozili publikacją wizerunku w Internecie” – tak Zgromadzenie Sióstr Służebnic NPM relacjonuje atak rolników protestujących przy przejściu granicznym w Medyce na zakonnicę. Siostry grożą rolnikom konsekwencjami prawnymi²².

Wobec polityków dziennik wypowiada się głównie neutralnie (44%). Jako przyczynę autorka może podać fakt, że większość artykułów zawierała relację z protestów, podczas których rządzący byli nieobecni. Pojawiały się jednak pozytywne słowa, gdy politycy podejmowali próby porozumienia z rolnikami:

Według informacji Faktów TVN, na wtorek rano, jeszcze przed posiedzeniem Rady Ministrów, Donald Tusk wezwał na rozmowę ministra rolnictwa Czesława Siekierskiego. W spotkaniu wezmą też udział wicepremierzy Władysław Kosiniak-Kamysz i Krzysztof Gawkowski. Zakończenie albo zawieszenie protestów rolników ma być dla szefa rządu priorytetowym zadaniem²³.

Nie brakuje jednak negatywnych głosów rządzących wobec strajkujących. W szczególności pochodzą one z Ukrainy:

Dopytywaliśmy rolników także o zarzut, że ich protesty są postrzegane w Ukrainie jako prosyjskie, mer Lwowa Andrij Sadowy nazwał ich „prosyjskimi prowokatorami”²⁴.

„Wyborcza”, podobnie jak „Rzeczpospolita”, nie widzi pozytywów w nowych przepisach. Jedynym przypadkiem w analizowanych tekstach jest wypowiedź Koalicji Klimatycznej:

Kierunek, który nadaje Europejski Zielony Ład, jest dobry zarówno dla rolników, konsumentów jak i środowiska. Green Deal mógłby być odpowiedzią na pewne problemy wsi, ale brakuje jego dobrej promocji i zrozumienia – uważają rolnicy ekologiczni i eksperci skupieni w Koalicji Klimatycznej²⁵.

„Wyborcza” przekazuje swój głos rolnikom, którzy chętnie przedstawiają swoje poglądy. 42% wypowiedzi stanowią komentarze protestujących. Nadają one artykulom buntowniczy wobec zmiany przepisów ton:

– Jesteśmy zdeterminowani, żeby zmienić to, co teraz dzieje się w polskim rolnictwie. Bo każdy wagon zboża, który wjeżdża do Polski z Ukrainy, to gwóźdź do trumny polskiego rolnictwa. A każdy transport kukurydzy czy rzepaku to już jest trumna. Tak nie może dalej być, nie może być tak, że polski rolnik musi dokładać do produkcji polskiej żywności, bo tak się już dzieje. Chcemy, żeby Polacy dostawali produkt z pewnego źródła, dobrej jakości, wyprodukowany w Polsce. I będziemy protestować do skutku – mówi Wojciech Pysiak²⁶.

²² R. Bolanowski, *Incydent z zakonnicą i rolnikami w Medyce*. „Protestujący przemocą próbowali „ukarać” siostrę”, <https://rzeczow.wyborcza.pl/rzeczow/7,34962,30738735,incydent-z-zakonnicami-i-rolnikami-przed-przejsciem-granicznym.html> (dostęp: 2.03.2024).

²³ R. Bolanowski, *Złom na torach, bo „wszystko drożeje a chłopskie tanieje”*. *Rolnicy zablokowali szerokotorową linię kolejową na Podkarpaciu*, <https://rzeczow.wyborcza.pl/rzeczow/7,34962,30719375,zlom-na-torach-przejazdu-nie-ma-bo-wszystko-drozeje-chlopskie.html> (dostęp: 2.03.2024).

²⁴ Tamże.

²⁵ I. Sudak *Kargul walczy z CO2. Pawlak odpowiada: „wróg jest gdzie indziej”*, <https://wyborcza.biz/biznes/7,177151,30681616,europa-wrze-dzis-rolnicy-jutro-mieszczuchy.html?> (dostęp: 2.03.2024).

²⁶ M. Rusek, *Protest rolników w Radomiu. Przez centrum miasta jedzie ponad 400 ciągników, są już korki*, <https://radom.wyborcza.pl/radom/7,48201,30719132,protest-rolnikow-w-radomiu-jeszcze-zanim-sie-zaczal.html> (dostęp: 2.03.2024).

Oszukana Wieś nie ma ambicji politycznych. – Protestujemy, by załatwić konkretne chłopskie sprawy – zastrzega Gryn.

– Chodzi nam o to, co funduje nam Unia Europejska w postaci Zielonego Ładu. Jej europejski minister, tak się składa, że chodzi o Janusza Wojciechowskiego, polityka PiS, z wykształcenia prawnika, sędziego, rolnictwa nijak nie czuje, nie rozumie panujących w nim reguł. Zupełnie nie rozumie problemów wsi – argumentuje²⁷.

Komentarze protestujących są jednak publikowane na równi z głosami osób postronnych. „Gazeta Wyborcza” w większości analizowanych przez autorkę tekstach przekazywała wiadomości o blokadach dróg, objazdach komunikacji miejskiej i zakorkowanych trasach szybkiego ruchu. Jest to przyczyną bardzo wielu wypowiedzi Policji, Polskich Kolei Państwowych, Ochotniczych Straży Pożarnych czy Generalnej Dyrekcji Dróg Kolejowych i Autostrad.

4. WNIOSKI

Podjęte badania prasoznawcze potwierdziły postawioną hipotezę: polskie dzienniki opinii, niezależnie od swojej linii światopoglądowej, popierają postulaty protestujących. Ich wizerunek jest pozytywny, przedstawiani są jako osoby walczące w słusznej sprawie. Przeciwnieństwem jest obraz rządzących i nowych przepisów Unii Europejskiej. Jest on neutralny bądź negatywny. Protest rolników jest jednym z nielicznych wydarzeń w polskiej opinii publicznej ostatnich lat, który jednoczy społeczeństwo. Na łamach gazet wypowiedzieć się mogły obydwie ze stron, Przeprowadzona analiza udowodniła jednak, że „Rzeczpospolita” częściej pozwalała dojść do głosu politykom, natomiast „Gazeta Wyborcza” dawała głos protestującym. Niezależnie od ilości zabieranego głosu, informacje przekazywane przez gazety były nacechowane negatywnie wobec władzy. nowych przepisów Zielonego Ładu oraz importu produktów rolnych z Ukrainy. Dzienniki starały się przedstawiać ekonomiczne, geopolityczne i ekologiczne aspekty zmian w prawie, jednak dominowały przekazy emocjonalne, przedstawiające postulaty rolników.

BIBLIOGRAFIA

Źródła internetowe

ADM, *Protest rolników: Bariery znow pojawiły się przed Sejmem. „Gościnnie pan Hołownia”*, <https://www.rp.pl/polityka/art39906951-protest-rolnikow-barierki-znow-pojawily-sie-przed-sejmem-goscinnie-pan-holownia> (dostęp: 2.03.2024).

AMK, *Czaputowicz: Do pogorszenia relacji z Ukrainą doprowadziły błędy rządu PiS*, <https://www.rp.pl/dyplomacja/art39896891-czaputowicz-do-pogorszenia-relacji-z-ukraina-doprowadzily-bledy-rzadu-pis> (dostęp: 2.03.2024).

---

²⁷ J. Brzuszkiewicz, *Rolnicy na blokadzie drogi w Hrubieszowie. „Albo my, albo komisarz Janusz Wojciechowski”*, <https://lublin.wyborcza.pl/lublin/7,48724,30683679,rolnicy-na-blokadzie-drogi-w-hrubieszowie-albo-my-albo-komisarz.html> (dostęp 2.03.2024).

- AMK, *Skandaliczny baner na proteście rolników. Wezwanie do Putina*, <https://www.rp.pl/polityka/art39873661-skandaliczny-baner-na-protescie-rolnikow-wezwanie-do-putina> (dostęp: 2.03.2024).
- ARB, *Donald Tusk o protestach rolników: Przejścia graniczne z Ukrainą uznamy za infrastrukturę krytyczną*, <https://www.rp.pl/polityka/art39884901-donald-tusk-o-protestach-rolnikow-nie-moze-my-pozwolic-na-kompromitacje-polski> (dostęp: 2.03.2024).
- ARB, *Minister rolnictwa Czesław Siekierski: Malin mrożonych z Ukrainy wjechało tyle, że nie musimy produkować*, <https://www.rp.pl/polityka/art39855371-minister-rolnictwa-czeslaw-siekierski-malin-mrozonych-z-ukrainy-wjechało-tyle-ze-nie-musimy-produkowac> (dostęp: 2.03.2024).
- ARB, *Ministerstwo Rolnictwa popiera protest rolników. „Protest w słusznej sprawie”*, <https://www.rp.pl/polityka/art39810801-ministerstwo-rolnictwa-popiera-protest-rolnikow-protest-w-slusznej-sprawie> (dostęp: 2.03.2024).
- ARB, *Protest rolników w Polsce. Wołodimir Zelenki: Kroki podejmujemy bardzo szybko*, <https://www.rp.pl/dyplomacja/art39877451-protest-rolnikow-w-polsce-wołodimir-zelenki-kroki-podejmujemy-bardzo-szybko> (dostęp: 2.03.2024).
- ARB, *Protest rolników. Lider „Oszukanej wsi”: Pomogliśmy Ukraińcom a jesteśmy krzywdzeni*, <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art39869801-protest-rolnikow-lider-oszukanej-wsi-pomogliśmy-ukraincom-a-jestesmy-krzywdzeni> (dostęp: 2.03.2024).
- ARB, *Sondaż: Czy Polacy chcą zamknięcia granicy dla żywności z Ukrainy?*, <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art39900321-sondaz-czy-polacy-chca-zamknienia-granicy-dla-zywnosci-z-ukrainy> (dostęp: 2.03.2024).
- ARB, *Ukraińcy odwołali zaproszenie dla Andrzeja Dudy na rocznicę wybuchu wojny? Marcin Mastalerek odpowiada*, <https://www.rp.pl/polityka/art39900391-ukraincy-odwolali-zaproszenie-dla-andrzeja-dudy-na-rocznice-wybuchu-wojny-marcin-mastalerek-odpowiada> (dostęp: 2.03.2024).
- Bielecki T., *Charles Michel: Nie możemy sobie pozwolić na znużenie Ukrainą*, <https://wyborcza.pl/7,75399,30730139,michel-nie-mozemy-sobie-pozwolic-na-znuzenie-ukraina.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Biskupski R., *Ukraińskie zboże znów wysypane na tory. „Jak długo rząd będzie na to pozwalał?”*, <https://www.rp.pl/polityka/art39898071-ukrainskie-zboze-znow-wysypane-na-tory-jak-dlugo-rzad-bedzie-na-to-pozwalal> (dostęp: 2.03.2024).
- Bolanowski R., *Incydent z zakonnica i rolnikami w Medyce. „Protestujący przemocą próbowali „ukarać” siostrę”*, <https://rzeszow.wyborcza.pl/rzeszow/7,34962,30738735,incydent-z-zakonnica-i-rolnikami-przed-przejsciem-granicznym.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Bolanowski R., *Złom na torach, bo „wszystko drożeje, a chłopskie tanieje”. Rolnicy zablokowali sze-rokotorową linię kolejową na Podkarpaciu*, <https://rzeszow.wyborcza.pl/rzeszow/7,34962,30719375,zlom-na-torach-przejazdu-nie-ma-bo-wszystko-drozeje-chlopskie.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Brzuskiewicz J., *Rolnicy na blokadzie drogi w Hrubieszowie. „Albo my, albo komisarz Janusz Wojciechowski”*, <https://lublin.wyborcza.pl/lublin/7,48724,30683679,rolnicy-na-blokadzie-drogi-w-hrubieszowie-albo-my-albo-komisarz.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Chołodowski M., *Będą kolejne blokady dróg w Podlaskiem. Rolnicy ponownie organizują protesty*, <https://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/7,35241,30704809,podlaskie-ponownie-szykujaja-sie-blokady-drog-w-ramach-rolniczych.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Głuch H., *Protest rolników na Dolnym Śląsku. Blokują zjazd z autostrady A4*, <https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,30737213,protest-rolnikow-na-dolnym-slasku-do-22-zablokowany-będzie.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Gremi Media, *Co oferujemy?*, <https://gremimedia.pl/o-nas.html> (dostęp 02.03.2024).
- Janusz A., *Protesty rolników w Świętokrzyskiem. Kolumna ciągników jeździć będzie po drodze krajowej*, <https://kielce.wyborcza.pl/kielce/7,47262,30731057,protesty-rolnikow-w-swietokrzyskiem-kolumna-ciagnikow-jezdziec.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Kacprzak I., Zawadzka G., *Rosja wykorzystuje protest polskich rolników. To już jest wojna*, <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art39878611-rosja-wykorzystuje-protest-polskich-rolnikow-to-juz-jest-wojna> (dostęp: 2.03.2024).

- Kędzierski R., Rolnicy na ulicach. Nie zgodzą się na „absurdalne żądania UE”, <https://www.money.pl/gospodarka/zaplona-opony-polscy-rolnicy-mowia-ze-nie-zgodza-sie-na-absurdalne-zadania-ue-6993482746448416a.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Kolanko M., *Michał Kolanko: Dlaczego nikt w polityce nie może wprost lekceważyć rolniczych protestów*, <https://www.rp.pl/opinie-polityczno-spoleczne/art39907891-michal-kolanko-dlaczego-nikt-w-polityce-nie-moze-wprost-lekcewazyc-rolniczych-protestow> (dostęp: 2.03.2024).
- Kowalczyk G., *Co tak naprawdę jest w Zielonym Ładzie dla rolnictwa? Pięć powodów, przez które rolnicy blokują drogi*, <https://businessinsider.com.pl/gospodarka/co-zapisano-w-zielonym-ladzie-dla-rolnictwa-piec-powodow-protestu-rolnikow/10hbszk> (dostęp: 2.03.2024).
- Kowalkiewicz T., *Kołodziejczak dla Wyborczej: Ci, którzy źle życzą Polsce, będą rozbijać jedność między mną a protestującymi*, <https://lublin.wyborcza.pl/lublin/7,48724,30684373,wiceminister-kołodziejczak-o-protestach-rolnikow-ci-ktorzy.html> (dostęp: 2.03.2024).
- KOZ, *Protest rolników. Traktory blokują drogę nr 35 Wrocław – Świdnica, tak będzie kilka godzin*, <https://walbrzych.wyborcza.pl/walbrzych/7,178336,30731646,protest-rolnikow-traktory-blokuj-droge-nr-35-wroclaw-swidnica.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Krzysztofiak D., *Protest rolników pod Bydgoszczą. Straż pożarna nie mogła dojechać do wypadku przez blokadę*, <https://bydgoszcz.wyborcza.pl/bydgoszcz/7,48722,30726017,protest-rolnikow-pod-bydgoszcza-straz-pozarna-nie-mogla-dojechac.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Kuzko A., Pałczyński M., *Rolnicy codziennie blokują drogę ekspresową S7. „Jesteśmy przyciśnięci, potrzebujemy szybkich rozwiązań”*, <https://elblag.wyborcza.pl/elblag/7,180071,30737338,rolnicy-codziennie-blokuj-droge-ekspresowa-s7-jestesmy-przycisnieci.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Lachert J., *Ukraińskie zboże stało się unijną kością niezgody. Polska jest na straconej pozycji?*, <https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/ukrainskie-zboze-stalo-sie-unijna-koscia-niezgody-polska-jest-na-straconej-pozycji,806678.html> (dostęp 2.03.2024).
- Mamoń M., Hyra M., *Rolnicy zablokowali Częstochowę. „Nie jesteśmy w stanie tego już ekonomicznie wytrzymać”*, <https://czestochowa.wyborcza.pl/czestochowa/7,48725,30719149,rolnicy-zablokowali-czestochowe-przed-poludniem-stanela-ul.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Mamoń M., *We wtorek rolnicy szykują komunikacyjny paraliż Częstochowy. Policja apeluje: Jeśli możesz, zostaw auto w domu*, <https://czestochowa.wyborcza.pl/czestochowa/7,48725,30714794,we-wtorek-rolnicy-szykuj-komunikacyjny-paraliz-czestochowy.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Matusiak T., *„Wykończyły mnie koszty”. Wielki protest rolników, kilkaset ciągników blokowało wjazd na A2*, <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,30718418,kilkaset-ciagnikow.html> (dostęp: 2.03.2024).
- MSW, *Droga S3. Rolnicy znowu zablokowali, nie przejedziesz koło Myśliborza*, <https://zielonagora.wyborcza.pl/zielonagora/7,35182,30688332,droga-s3-rolnicy-znowu-zablokowali-nie-przejedziesz-kolo.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Nizinkiewicz J., *Jacek Nizinkiewicz: Racja rolników nie daje im prawa do wszystkiego. To co zrobili jest haniebne*, <https://www.rp.pl/opinie-polityczno-spoleczne/art39877361-jacek-nizinkiewicz-racja-rolnikow-nie-daje-im-prawa-do-wszystkiego-to-co-zrobili-jest-haniebne> (dostęp: 2.03.2024).
- Pałczyński M., *Rolniczki wychodzą na ulice Elbląga. Będą rozdawać produkty ze swoich gospodarstw*, <https://elblag.wyborcza.pl/elblag/7,180071,30702335,rolniczki-wyjda-w-sobote-na-ulice-elblaga-wyglosza-postulaty.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Przybylski R., *Ukraińscy przewoźnicy odcinają od swojego rynku polskie firmy*, <https://logistyka.rp.pl/drogowy/art39871731-ukrainscy-przewoznicy-odcinaja-od-swojego-rynku-polskie-firmy> (dostęp: 2.03.2024).
- Ptak-Igłewska A., *Ruszył protest rolników w Warszawie. Gdzie są pierwsze utrudnienia?*, <https://www.rp.pl/rolnictwo/art39907471-ruszyl-protest-rolnikow-w-warszawie-gdzie-sa-pierwsze-utrudnienia> (dostęp: 2.03.2024).
- QM, *Ukraiński rzepak wysypany na tory w Dorohusku. Minister ostrzega: Bezkarne zbrodnie zawsze wracają*, <https://www.rp.pl/kraj/art39892291-ukrainski-rzepak-wysypany-na-tory-w-dorohusku-minister-ostrzega-bezkarne-zbrodnie-zawsze-wraca> (dostęp: 2.03.2024).

- QM, ZEW, *Ukraińska soja wysypana z wagonu w Dorohusku. Policja potwierdza*, <https://www.rp.pl/kraj/art39896571-ukrainska-soja-wysypana-z-wagonu-w-dorohusku-policja-potwierdza> (dostęp: 2.03.2024).
- Rudzki P., *Komisarz rolny UE Janusz Wojciechowski zapowiada ustępstwa wobec rolników*, <https://www.rp.pl/rolnictwo/art39896761-komisarz-rolny-ue-janusz-wojciechowski-zapowiada-ustepstwa-wobec-rolnikow> (dostęp: 2.03.2024).
- Rusek M., *Protest rolników się nie kończy. Teraz taryfy ulgowej nie będzie i ciągnikami zablokują śródmieście Radomia*, <https://radom.wyborcza.pl/radom/7,48201,30715328,protest-rolnikow-we-wtorek-tym-razem-ciagnikami-zablokuja-srodmiescie.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Rusek M., *Protest rolników w Radomiu. Przez centrum miasta jedzie ponad 400 ciągników, już są korki*, <https://radom.wyborcza.pl/radom/7,48201,30719132,protest-rolnikow-w-radomiu-jeszcze-zanim-sie-zaczal.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Słojewska A., *Anna Słojewska: Wyważyć interesy rolników i konsumentów*, <https://www.rp.pl/opinie-ekonomiczne/art39818111-anna-slojewska-wyważyć-interesy-rolnikow-i-konsumentow> (dostęp: 2.03.2024).
- Sokołowski J., *Rolnicy nie chcą unijnej polityki, ale to nie znaczy, że negują katastrofę klimatyczną*, <https://wyborcza.biz/biznes/7,179195,30709171,rolnicy-nie-chca-unijnej-polityki-ale-to-nie-znaczy-ze-neguja.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Sudak I., *Kargul walczy z CO2. Pawlak odpowiada: „wróg jest gdzie indziej”*, <https://wyborcza.biz/biznes/7,177151,30681616,europa-wrze-dzis-rolnicy-jutro-mieszczuchy.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Szpecht P., *„Gazeta Wyborcza” po 33 latach: Prasowy Tygrys czy zakurzona kanapa?*, <https://www.wirtualnemediamedia.pl/artykul/urodziny-gazeta-wyborcza-subskrypcja-ceny-promocja-historia-powstania-zalozyciel> (dostęp: 2.03.2024).
- Szyliński P., *Rolnicy spotkali się z komisarzem UE. We wtorek znów zablokują drogi w całym kraju. Będzie też protest w Szczecinie*, <https://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/7,34939,30711845,przyjazd-komisarza-ue-nie-pomogl-rolnicy-now-zablokuja-drogi.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Trusewicz I., *Ukraina może zakazać importu polskiej żywności. „To delikatny temat”*, <https://www.rp.pl/przemysl-spozywczy/art39865531-ukraina-moze-zakazac-importu-polskiej-zywnosci-to-delikatny-temat> (dostęp: 2.03.2024).
- Tyczyno A., Glugła J., *Protest rolników w Bydgoszczy godzina po godzinie. Paraliż ruchu, ogień pod urzędem i gaz [ZDJĘCIA]*, <https://bydgoszcz.wyborcza.pl/bydgoszcz/7,48722,30681357,protest-rolnikow-tak-wyglada-sytuacja-w-bydgoszczy-aktualizacja.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Wantuch D., *Rolnicy wjechali do Krakowa. Ciągniki na ulicach, miasto zakorkowane*, <https://krakow.wyborcza.pl/krakow/7,44425,30720587,rolnicy-wjechali-do-krakowa-miasto-zaczyna-sie-korkowac.html> (dostęp: 2.03.2024).
- Zaremba P., *Donald Tuska slalom na wsi. Ile unijnej poprawności, ile gestów wobec rolników*, <https://www.rp.pl/plus-minus/art39847351-donald-tuska-slalom-na-wsi-ile-unijnej-poprawnosci-ile-gestow-wobec-rolnikow> (dostęp: 2.03.2024).
- XP, *Trwa ogólnopolski protest rolników. Blokada w Marianowie pod Łomżą*, <https://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/7,35241,30731627,trwa-protest-rolnikow.html> (dostęp: 2.03.2024).
- ZEW, *Donald Tusk: Protestujący w Polsce rolnicy nie są antyukraińscy*, <https://www.rp.pl/polityka/art-39892591-donald-tusk-protestujacy-w-polsce-rolnicy-nie-sa-antyukrainscy> (dostęp: 2.03.2024).
- ZEW, *Protest rolników. PiS: Chcemy pełnego embarga na towary rolne z Ukrainy*, <https://www.rp.pl/polityka/art39864251-protest-rolnikow-pis-chcemy-pełnego-embarga-na-towary-rolne-z-ukrainy>
- ZEW, *Wołodymyr Zelenski: Premier Ukrainy Denys Szmyhal uda się na granicę z Polską*, <https://www.rp.pl/dyplomacja/art39893681-wolodymyr-zelenski-premier-ukrainy-denys-szmyhal-uda-sia-na-granice-z-polska> (dostęp: 2.03.2024).

Publikacje zwarte

- Gorlach K., Foryś G., *Mobilizacja polityczna poza metropolią: aktywność protestacyjna rolników polskich*, w: *W metropolii i poza metropolią: Społeczny potencjał odrodzenia i rozwoju społeczności lokalnych. Księga Jubileuszowa Profesora Pawła Starosty*, red. A. Michalska-Żyła, K. Zajda, Łódź 2023, 229–237.
- Gorlach K., Foryś G., *Ruchy Społeczne jako instrument walki o sprawiedliwość społeczną. Kilka refleksji na przykładzie protestów (nie tylko) polskich rolników*, *Więś i Rolnictwo*, 2023, nr 198, 55–71.
- Leśniczak R., *Inwazja Rosji na Ukrainę w polskich dziennikach opinii Rzeczpospolita i Gazeta Wyborcza*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2023, nr 4(256), 43–64.
- Norström R., *Dyspozycyjny wizerunek Rosji jako wroga w nagłośnieniu incydentu w Cieśninie Kerzeńskiej (2018) przez polskie media*, „Wrocławskie Studia Politologiczne” 2022, nr 31, 37–46.
- Syp A., Żukiewicz A., *Zmiany klimatu w ocenie rolników*, „Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu” 2017, nr 5, 197–203.

CONSIDERATION OR SELFISHNESS? – NATIONWIDE PROTEST OF FARMERS IN „RZECZPOSPOLITA” AND „GAZETA WYBORCZA”

Summary

The aim of the article is to illustrate the image of protesters, authorities and European Union regulations in the Polish opinion dailies *Rzeczpospolita* and *Gazeta Wyborcza* in the context of the nationwide farmers’ protest. The research used the content analysis method. The publication increases the cognitive value in the area of research on political communication.

Key words: farmers’ strike, Polish opinion dailies, content analysis

Nota o Autorze

Karolina MAJTAS – studentka studiów II stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Zainteresowania badawcze: media społecznościowe, komunikowanie polityczne.
Kontakt e-mail: k.majtas@student.uksw.edu.pl